

НАСТАВА И ВАСПИТАЊЕ



3

БЕОГРАД 2012.

ПЕДАГОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ

Настава и васпитање

| | | |
|-------------|----------------------|---------|
| UDK 37 | ISSN 0547-3330 | Београд |
| НВ год. LXI | Број 3. стр. 389-560 | 2012. |

РЕДАКЦИЈА

др Љубомир Коцић
др Павел Згага, Словенија
др Драгица Тривић
др Илке Паршман, Немачка
др Снежана Маринковић
др Росица Александрова Пенкова,
Бугарска
др Наташа Матовић
др Ала Степановна Сиденко, Русија
др Емина Хебиб
др Искра Максимовић
др Гордана Николић
др Саша Дубљанин

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

др Гордана Зиндовић Вукадиновић

Лектор: Татјана Догдибеговић

Преводаици

За енглески језик др Анђелка Игњачевић

За руски језик др Дара Дамњановић

Секретар редакције

Маја Врачар

Компјутерска припрема и коректура:

Предраг Вучинић

За издавача:

Биљана Радосављевић

Штампа: VIDGRAF, Београд

PEDAGOGICAL SOCIETY OF SERBIA

Journal of Education

| | | |
|-------------|-------------------|----------|
| UDK 37 | ISSN 0547-3330 | Belgrade |
| JE Year LXI | No. 3. p. 389-560 | 2012. |

EDITORIAL BOARD

Ljubomir Kocić, Ph.D.
Pavel Zgaga, Ph.D. Slovenia
Dragica Trivić, Ph.D.
Ilke Parchmann, Ph.D. Germany
Snežana Marinković, Ph.D.
Rossitsa Alexsandrova, Penkova, Ph.D.
Bulgaria
Nataša Matović, Ph.D.
Alla Stepanovna Sidenko, Ph.D. Russia
Emina Hebib, Ph.D.
Iskra Maksimović, Ph.D.
Gordana Nikolić, Ph.D.
Saša Dubljanin, Ph.D.

EDITOR-IN-CHIEF

Gordana Zindović Vukadinović, Ph.D.

Language editor: Tatjana Dogdibegović

Translators:

Andjelka Ignjačević, Ph.D. (English)

Dara Damnjanovic, Ph.D. (Russian)

Secretary

Maja Vračar

Design and typeset:

Predrag Vučinić

For the publisher:

Biljana Radosavljević

Printing: VIDGRAF, Belgrade

САМОПРОЦЕНЕ И ПРОЦЕНЕ КОМПЕТЕНЦИЈА НАСТАВНИКА РАЗРЕДНЕ НАСТАВЕ

Апстракт

Предмет овог истраживања су самопроцене и процене компетенција наставника разредне наставе који су завршили учитељске факултете у Републици Србији. Истраживање је изведено са циљем да се одговори на питање како свршени студенти учитељских факултета у Србији перципирају своје основне и специјалне компетенције за обављање наставничке професије и како их у том погледу оцењују директори школа и школски сарадници (педагози и психолози). Задаци истраживања односили су се на: (1) утврђивање нивоа компетентности наставника из угла наставника који су завршили учитељске факултете; (2) утврђивање нивоа компетентности наставника из угла директора школа и стручних сарадника; (3) упоређивање процена наставника о нивоу развијености сопствених компетенција и процена нивоа развијености компетентности наставника од стране директора и стручних сарадника који раде у основним школама. У истраживању је себе процењивало 297 наставника, а други (директори и стручни сарадници) процењивали су 247 наставника. Добијени резултати показују да су директори школа и стручни сарадници из овог узорка задовољнији нивоом развијености компетенција процењиваних наставника од наставника који су процењивали сопствени ниво компетентности. Сви испитаници из узорка слажу се да су најслабије развијене компетенције за рад у инклузивном образовању, за одабир ученика, рад на развојном планирању школе, компетенције за коришћење информационо-комуникационих технологија у настави и рад у комбинованом одељењу.

Кључне речи: наставници, компетенције, процене, самопроцене.

SELF-EVALUATION AND EVALUATION OF JUNIOR- CLASS TEACHERS' COMPETENCIES

Abstract

The research dealt with self-evaluations and evaluations of the competencies of junior-class teachers who graduated from teacher colleges in Serbia. The aim was to examine how teacher-college graduates in Serbia perceive their own basic and special competencies necessary for teaching and how they are evaluated in this respect by their school principles and psycho-pedagogical advisors. The tasks were: (1) to determine the levels of competencies from the angle of the teacher-college graduates; (2) to determine the levels of the teachers' competencies from the perspective of school principals and school psychologists and pedagogues; to compare the self-evaluation of the teachers of their own level of competence development with the same evaluation by school principals and psychologists and pedagogues. The sample included 297 teachers who performed self-evaluation and 247 school principals and psychologists and pedagogues. The obtained results show that school principals, psychologists and pedagogues

¹ kundi@open.telekom.rs

from the sample are more satisfied with the levels of competency development than the teachers who evaluated themselves. All the respondents from the sample agreed that the least developed are the competencies in inclusive education, textbook selection, planning school activities, usage of informational-communicational technologies in teaching and work with combined classes.

Keywords: *teachers, competencies, evaluations, self-evaluations.*

ОЦЕНКИ И САМООЦЕНКИ КОМПЕТЕНЦИЙ УЧИТЕЛЕЙ КЛАССНОГО ОБУЧЕНИЯ

Резюме

В даюуј работе рассматриваются самооценки и оценки компетенций учителей классного обучения, окончивших педагогические факультеты в Сербии. Исследование должно ответить на вопросы о том, как учителя, окончившие педагогические факультеты в Сербии, расценивают свои общие и специальные компетенции, необходимые для выполнения преподавательской работы, как их оценивают директора школ и школьные сотрудники (педагоги и психологи). Задачи исследования охватывают следующие проблемы: (1) определение уровня компетентности учителей на основе самооценки; (2) определение уровня компетентности учителей из угла директора и школьных сотрудников; (3) сравнение результатов самооценки и оценки уровня компетентности. Исследование проведено на примере 297 самооценок учителей и 247 оценок директоров, педагогов и психологов. Анализ полученных результатов показывает, что директора школ, педагоги и психологи лучше оценили уровень компетентности учителей, чем учителя, которые оценивали уровень своей компетентности. Все анкетированные учителя согласны в том, что они недостаточно подготовлены к работе в инклюзивном образовании, к выбору учебников, к работе на плане развития школы, к использованию информационно-коммуникационной технологии в своей работе.

Ключевые слова: учителя, компетенции, оценка, самооценка.

Теоријски оквир истраживања

Квалитетан наставник је један од најзначајнијих чинилаца унапређења квалитета образовања (Torres, 2000). Појам квалитета врло је тешко дефинисати, стога ћемо појам квалитетног наставника одредити преко појмова **компетентности наставника** у домену потребних знања, вештина, понашања и система вредности за обављање професије наставника..

У концепцијама образовања наставника има новина у схватањима шта су стандарди професионалне компетенције наставника. Ти нови захтеви обухваћени су појмовима **професионализација позива наставника** и **професионални развој наставника** (Torres 2000; Villegas-Reimers 2000; Ивић и сар. 2001; Пешикан 2002; Маринковић 2010). Концепт професионалног образовања наставника садржи следеће елементе (Ивић и сар. 2001):

- познавање научне дисциплине на којој се темељи наставни предмет;
- знање о епистемолошкој позицији те дисциплине, природи знања те дисциплине;

